

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль тур өчен олимпиада биремнәре
2021 -2022 уку елы, 4 нче сыйныф**

**Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для
русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке
2021-2022 учебный год, 4 класс**

*Максимальный балл – 63
Время выполнения – 120 минут*

Письменная часть

**1. Распределите слова по следующим категориям. (0,5 балла за каждый
правильный ответ, максимальное количество – 7 баллов)**

Апа, нарат, өстәл, ипи, чалбар, Казан, тәнәфес, чәчәк, бабай, дәрес, Идел,
күлмәк, ботка, урындык.

Гаилә _____

Мәктәп _____

Ашамлык _____

Киём _____

Географик атама _____

Үсемлек _____

Йорт жиһазы _____

**2. Прочитайте утверждения. Подчеркните слово «әйе», если вы
согласны с утверждением, и “юк”, если не согласны.(Максимальное
количество – 5 баллов)**

1	Сабантуй көз көне үткәрелә.	әйе / юк
2	Муса Жәлил – сугышта катнашкан герой-шагыйрь.	әйе / юк
3	Кышкы каникулда чаңгы шуалар.	әйе / юк
4	Жәй көне кар ява.	әйе / юк
5	Карга кара төстә була.	әйе / юк

3. Подчеркните лишнее слово в каждой строчке. *(Максимальное количество – 5 баллов)*

- 1) сары, кызыл, яшел, күңелле;
- 2) бара, йөгерә, укый, сикерә;
- 3) эти, эни, сыйныфташым, абый;
- 4) каен, чыршы, үлән, төлке;
- 5) акыллы, тәрбиясез, тыйнак, эшчән.

4. Напишите существительные во множественном числе. *(За каждый правильный ответ по 0,5 балла, максимальное количество – 3 балла)*

Дәрес - _____

Кош - _____

Урман - _____

Төн - _____

Китап - _____

Сан - _____

5. Составьте предложения из предлагаемых слов. *(Максимальное количество – 9 баллов)*

- 1) Мәктәптә, куйдык, кичә, концерт, без.

2) Мине, сыйлый, тәмле, белән, өчпочмаклар, әбием.

3) ничә, сиңа, тулды, яшь?

6. Переведите следующие предложения на татарский язык.*(За каждый правильный ответ по три балла, максимальное количество – 9 баллов)*

1) Я иду в школу.

2) Я учусь в четвёртом классе.

3) Я люблю свою семью.

7. Прочитайте текст и отметьте знаком «+» предложения, соответствующие содержанию текста, а знаком «-» неверные.*(За каждый правильный ответ по 2 балла. Максимальное количество – 10 баллов)*

Казанда Тукай музейе 1896 нчы елда ачылган. Ул бик матур бинада урнашкан.

Беренче залда шагыйрьнең балачагы турында сөйләнә. Кушлавчы авылының зур фоторәсеме бар. Габдулла Тукай шушы авылда туган.

Фоторәсемнәрдә юллар, юллар... Алар ятим баланы эле Сасна, эле Өчиле авылына, эле Казанга, эле Кырлайга, тагын Өчилегә, аннан Уральск шәһәренә алып киткәннәр.

Шул ук юллар Тукайны мәңгелек данга алып килгән. Шагыйрь халкы өчен язган, халкы өчен яшәгән.

Тукайның шәхси әйберләре музейда юк диярлек. Ә халыкка калдырган әсәрләре бик күп. Аларның тиражы 7 миллионнан артык. Тукайның шигырьләре чит телләрдә дә басылган. 100 дән артык әсәренә музыка язылган.

1. Тукайның шәхси әйберләре музейда бик күп.
2. Габдулла Тукай Кырлай авылында туган.
3. Тукай кечкенәдән әти-әнисез кала.
4. Музейда юллар төшерелгән фоторәсемнәр бар.
5. Габдулла Тукай бик күп әсәрләр язган.

8. Озаглавьте рисунок(5 баллов), напишите слова (10 слов), которые относятся к рисунку. (По одному баллу за каждое слово, максимальное количество –15 баллов.)



**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль туры өчен олимпиада биремнәре
2021-2022 уку елы, 5 нче сыйныф**

**Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для
русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке
2021-2022 учебный год, 5 класс**

Максимальный балл – 80
Время выполнения – 120 минут


1. Напишите антонимы к словам. (Максимальное количество

– 6 баллов)

- 1) озын - _____
- 2) төн - _____
- 3) яшь – _____
- 4) китә - _____
- 5) жавап - _____
- 6) салкын - _____

**2. Посмотрите на рисунок. Напишите слова, обозначающие части тела
человека. (За каждое слово – 1 балл, максимальное количество – 10**

баллов)

	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
---	---

3.Найдите переводы пословиц. Впишите ответы в таблицу.*(Максимальное количество – 10 баллов)*

1) Кем эшләми, шул ашамый.	А) Больше слушай, меньше говори.
2) Аз сөйлә, күп тыңла.	Б) Волка кормят ноги.
3) Китап – кешенәң дусты.	В) Прочитал новую книгу – встретился с другом//нашел себе друга.
4) Бүрене аяклары ашата.	Г) Книга – друг человека.
5) Яңа китапны укыдың – үзеңә дус таптың.	Д) Кто не работает, тот не ест.

1	2	3	4	5

4. Подчеркните правильный ответ на вопрос. (Максимальное количество – 6 баллов)

- 1) Бүген дүшәмбеме? – Әйе, бүген кар яуды. / Әйе, бүген атнаның беренче көне. / Әйе, бүген 22 нче декабрь.
- 2) Син иртәгә китапханәгә киләсеңме? – Әйе, мин иртәгә кишеткә киләм. / Китапханә иртәнге тугызда ачыла. / – Әйе, мин иртәгә китапханәгә киләм.
- 3) Якшәмбе көнне син нишләдең? – Атна ахырында мин кунакка бардым. / Атна уртасында мин концертка бардым. / Атна башында мин спорт секциясенә бардым.

5. Впишите в предложение подходящее по смыслу слово. (Максимальное количество – 10баллов)

- 1) Мин _____ (кышкы, жәйге) каникулда су коенырга бардым.
- 2) _____ (көз, яз, жәй) житкәч, яфраклар коела башлый.
- 3) Маратның күзләре яхшы _____ (ишетә, күрә).
- 4) Китап дәфтәргә караганда _____ (юкарак, калынак).
- 5) Бер айда ничә _____ (көн, ел)?

6. Найдите правильные варианты окончания предложений. Впишите ответы в таблицу. (Максимальное количество – 10баллов)

1) Мин укытучыбызны	А) кунакка бардык.
2) Миңа бик матур	Б) бәйрәм белән котладым.
3) Кичә без әбиләргә	В) күңелле бәйрәм.
4) Туган көн –	Г) ашыгыз тәмле булсын!

5) Кызлар, малайлар,	Д) чәчәкләр бүләк иттеләр.
----------------------	----------------------------

1	2	3	4	5

7. Прочитайте текст и вставьте пропущенные окончания. (Максимальное количество – 6 баллов)

Сабантуй – зур бәйрәм. Аңа алдан әзерләнәләр.

Башта малайлар, егетләр Сабантуй _____ бүләк жыялар. Алар арасында гармунчы да була. Бүләк жыючылар _____ һәр өй _____ кәтәләр. Хужалар матур сөлгеләр, яулыклар, кульяулыклар бирәләр. Бүләк жыючылар рәхмәт әйтәләр, бииләр, жырлыйлар.

Сабантуй зур майдан _____ була. Ярышлар башлана. Иң беренче ат чабышы була. 8-12 яшьлек малайлар атлар _____ атланалар. Алар 8 километр ераклыкка, старт урынына китәләр. Сигнал буенча майдан _____ чабалар.

Майдан уртасында көрәш бара. Аны кечкенә малайлар башлый. Аннан соң зуррак малайлар, егетләр, ирләр көрәшә. Жиңүче Сабантуй батыры була.

Менә шундый күңелле бәйрәм ул Сабантуй!

8. Выберите наиболее подходящую для текста пословицу. (Максимальное количество – 5 баллов)

Сәламәтлек – зур байлык.

Һәр илнең үз йоласы.

Талант эшне ярата.

Эш кешене кеше итэр.

9. Посмотрите картину. Озаглавьте (5 баллов) и составьте по рисунку 6 словосочетаний (2 балла за каждое словосочетание. Максимальное количество – 17 баллов)



**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль тур олимпиада биремнәре
2021/2022 уку елы, 6 нчы сыйныф**

**Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для
русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке
2021/2022 учебный год, 6 класс**

*Время выполнения – 150 минут
Максимальный балл – 80*

- 1. Озаглавьте рисунок (3 балла) и напишите 5 предложений (за
каждое верное предложение – 4 балла. Максимальный балл -23)**



- 2. Прочитайте предложения, исправьте грамматические и речевые
ошибки. Напишите правильный вариант (максимальный балл – 4):**

1) Чүпрәк битлекне ике сәгать кебек алыштырырга кирәк.

2) Юешләнгән очракта аны шунда ук салып кую хәерле.

3) Чүпрәк маскаларны кесәгә салып куярга күрмәгез: аннан вируслар ачкычларга, телефонга күчә ала.

4) Табиб мондый битлекләргә пакетка салып өйгә алып кайтырга киңәш итә.

3. Прочитайте загадку. О чём эта загадка? (максимальный балл – 3).

*Үзем вак-вак һәм йомры,
Мул итеп уңыш бирәм.
Вакытында жыймасагыз,
Өйдән чыгып йөгәрәм.*

Жавап _____

4. Расставьте реплики в нужном порядке (укажите последовательность в цифрах), чтобы получился диалог (максимальный балл – 11).

- 1) Акчаң эҗитәме?
- 2) Борчылма, юк.
- 3) Алия, тәнәфес 15 минут икән.
- 4) Житә. Рәхмәт.
- 5) Әйдә буфетка барып килик алайса.
- 6) Миңа бер чәй, бер кабартма. Ә сиңа?
- 7) Шул гынамы?
- 8) Нәрсә алабыз?
- 9) Без дәрескә соңга калмыйбызмы?
- 10) Миңа бер кофе.
- 11) Әйе. Эчәсем генә килә.

5. В каждой строчке зачеркните “четвертое лишнее слово” (максимальный балл – 4).

- 1) сыерчык, песнэк, болын, тургай
- 2) мәрхәмәтле, саран, эшлекле, хөрмәтле
- 3) авылдаш, якташ, сыйныфташ, ватан
- 4) көнбагыш, карабодай, өрәңге, борчак

6. Дополните предложение подходящим по смыслу словом (максимальный балл – 5).

- 1) Декабрь ае _____ башлануны хәбәр итә.
- 2) Урман да яшел тунын салган, карасу _____ кәргән.
- 3) Кышын кояш сирәк күренә, _____ ул барыбер жылытмый.
- 4) Кышын _____ һәм хайваннарга азык табу авырлаша.
- 5) Шуңа күрә алар бу чорда тирән _____ талалар.

7. Переведите предложения (максимальный балл – 10).

1) Если вы выучите правило, то напишите тест хорошо.

2) На левой стороне сада растет яблоня.

3) В нашей республике проживают представители более ста национальностей.

4) Вчера в школе я увидел незнакомого человека.

5) Он никогда не опаздывает на учебу.

8. Соберите пословицы, соединив цифры с буквами (максимальный балл – 5).

- | | |
|---------------|-------------------|
| 1) Ана теле | а) теле бар. |
| 2) Иле барның | б) күңел көзгесе. |
| 3) Тел күрке | в) сүз. |
| 4) Тел | г) тел. |
| 5) Әдәп башы | д) бер булыр. |

1) ____ 2) ____ 3) ____ 4) ____ 5) ____

9. Поздравьте друга (подругу) с днем рождения, пожелайте здоровья, счастья, успехов, исполнения желаний (за каждое верное предложение – 3 балла, максимальное количество баллов – 15).

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль тур олимпиада биремнәре
2021-2022 уку елы, 7 нче сыйныф**

**Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для
русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке
2021/2022 учебный год, 7 класс**

*Время выполнения – 150 минут
Максимальный балл – 82*

1. Озаглавьте рисунок (3 балла) и напишите 5 предложений (за каждое верное предложение - 4 балла. Максимальный балл – 23)



2. Прочитайте предложения, исправьте грамматические и речевые ошибки. Напишите правильный вариант (максимальный балл – 5):

1) Коронавирус белэн авырган вакытта үк, табиблар күплэн С витаминын эчэргэ кушалар.

2) Терелгэннэн соң да, белгечлэр күплэтэ лимон, апельсин, мандарин ашауны хуплый.

3) Цитрусларны телэсэ кайсы төрдә куллану яхшы, ягъни яңа гына чыгарылучы сок, смузи ясап эчүнең дә файдасы зур булачак.

4) *Ә менә лимонны кабыклар белән бергә ашарга киңәш ителә.*

5) *Тагын табиблар көн аша 5 порциядән дә ким булмаган яшелчә, әсиләк – әжимеш, салат яфрактары һәм яшел тәмләткечләр куллану турында әйтә.*

3. Прочитайте текст, найдите и напишите пропущенное слово, которое подходит к тексту (максимальный балл – 4).

... – табигать тарафыннан яратылган мәһабәт һәм көчле хайван. Ул – кешенең гомерлек дустаны. Бөтен дөньяда ... спорты зур популярлык казанды. Аларны дэвалау үзлегенә ия булган кымыз хәзерләү өчен дә файдаланалар.

О чём этот текст? Жавап _____

4. Расставьте реплики в нужном порядке (укажите последовательность в цифрах), чтобы получился диалог (максимальный балл – 10).

1) *Алмаз Гыймадиевның “Селфи таягы” китабы бар.*

2) *Ярар, тизрәк укы. Мин онытып бетергәнче.*

3) *Рәхим ит. Бүләк итеп бирәм.*

4) *Кибеттә яңа китаплар бармы?*

5) *Алдым. Хәтта укып та чыктым.*

6) *Мин дә укыйм әле. Аннары сөйләшербез.*

7) *Ниндиләр?*

8) *Миңа да бирерсең әле.*

9) *Әйе, бар.*

10) *Алдыңмы?*

Жавап: _____

5. Вставьте пропущенные компоненты фразеологизмов (максимальный балл – 7).

- 1) _____ куллы
- 2) ике _____ арасында
- 3) чебеннән _____ ясау
- 4) энә белән _____ кебек
- 5) _____ әйләнү
- 6) _____ куян артыннан куу
- 7) ике _____ су кебек

6. Подберите антонимы к именам прилагательным, учитывая их лексическое значение. (максимальный балл – 5).

язма сөйләм – _____

кыйммәт күлмәк – _____

шатлыклы көн – _____

ярлы кеше – _____

эчке матурлык – _____ .

7. Переведите предложения (максимальный балл – 8).

1) Я видела объявление, что вы выступаете в пятницу.

2) В школьной библиотеке мало татарских книг и словарей.

3) Ты очень скромный, оказывается.

4) Вам очень идет это платье.

8. Соберите пословицы, соединив цифры с буквами (максимальный балл – 5).

1) Төле барның

а) жиде төрле белем бел.

2) Үтергән дә тел

б) илләр белгән.

3) Телә яманның

в) тергезгән дә тел.

4) Телләр белгән

г) көне яман.

5) Жиде йортның телен бел

д) юлы бар.

1) ____; 2) ____; 3) ____; 4) ____; 5) ____.

9. Напишите какую музыку вы любите (за каждое верное предложение – 3, максимальный балл – 15).

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбендә рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль тур олимпиада биремнәре 2021-2022 уку елы, 8 нче сыйныф

Задания для олимпиады муниципального тура по татарскому языку для русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке 2021-2022 учебный год, 8 класс

*Время выполнения – 150 минут
Максималь балл – 71*

1. Озаглавьте картину (5 баллов). Составьте 7 словосочетаний по картине (по 2 балла = 14 баллов). Макс. 19 баллов



2. Прочитайте текст. Исходя из содержания текста, поставьте рядом с каждым предложением отметку “+” или “-“. (8 баллов)

Футболны турыпочмаклы майданда уйныйлар. Аның уртасына капма-каршы капка куела. Уенның максаты — көндөшләр капкасына туп кертү. Һәр командада унбер уенчы була. Уен кырык бишәр минутлык ике таймнан тора һәм туксан минут дәвам итә. Алар арасында ун минутлык тәнәфес була. Капкачыдан башка беркемгә дә тупка кул белән тияргә ярамый. Футбол — күмәк уен, шуна күрә һәр уенчы үз хәрәкәтен командадагы башка иптәшләрнен хәрәкәте белән килешеп башкарырга тиеш.

- 1) Футболны өчпочмаклы майданда уйныйлар.
- 2) Майдан уртасына капма-каршы капка куела.
- 3) Көндөшләр капкасына туп кертү уенның максаты булып тора.
- 4) Һәр командада уника уенчы була.
- 5) Уен 45әр минутлык 2 таймнан тора һәм 90 дәвам итә.
- 6) Алар арасында ике тапкыр ун минутлык тәнәфес була.
- 7) Тупка бер уенчы да кул белән тияргә тиеш түгел.
- 8) Футбол күмәк уен булу сәбәпле, һәр уенчы үз хәрәкәтен командадагы башка иптәшләрнен хәрәкәте белән килешеп башкарырга тиеш.

3. В тексте пропущено каждое пятое слово. Заполните пробелы с подходящими по смыслу словами (самостоятельными или служебными). (12 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Кайбер кешеләр беркайчан да _____ белән шөгыллән-миләр. Кеше организмы _____ зыянлы әйберләр кулланучылар да _____. Кайберәүләр күп ашыйлар. Андый _____ еш авырыйлар. Без гаиләбез _____ спорт яратабыз. Футбол уйнау _____ ныгыта.

4. Укажите пословицу с антонимами. (1 балл)

- 1) Батырлыкта матурлык.
- 2) Куркакның кулы кыска.
- 3) Кью бер үләр, куркак мең үләр.
- 4) Карама яшенә, кара эшенә.

5. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилась пословица? (4 балла)

- А) төсенә карап
- Ә) эшенә карап
- Б) кошның матурлыгы
- В) кешенә матурлыгы

- 1) Ә, Б, В, А
- 2) Б, А, В, Ә
- 3) А, В, Б, Ә
- 4) Б, Ә, А, В

Жавап: _____

6. Укажите ряд, состоящий только из местоимений. (1 балл)

- 1) мөмкин, шул, беркем, бу
- 2) алай, анда, безнеке, бернинди
- 3) ихтимал, экрен, эллә кем, ничек
- 4) алай-болай, ник, әйе, зур

7. Выполните коммуникативные задания. (10 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Сообщи другу:

- в здоровом теле здоровый дух;

- чтобы быть здоровым, надо отказаться от вредных привычек;

- очень полезно употреблять витаминные продукты;

- ежедневная прогулка на свежем воздухе или бег укрепляют организм человека;

- позитивное мышление улучшает физическое и психологическое состояние человека.

8. По тексту составьте диалог на татарском языке (8 реплик). (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение).

Сәламәтлекне саклау өчен, спиртлы эчемлекләр эчмәү, тәмәке тартмау – иң беренче шарт. Галимнәр әйтүенчә, бер тәмәке гомерне жиде минутка кыскарта. Спиртлы эчемлекләр куллану нәрсәгә китерә? Спиртлы эчемлекләр куллану физик һәм психик авырулар китереп чыгара.

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль тур олимпиада биремнәре
2021-2022 уку елы, 9 нчы сыйныф**

**Задания для олимпиады муниципального тура
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2021-2022 учебный год, 9 класс**

*Время выполнения – 180 минут
Максимальный балл – 80*

2. Озаглавьте картину (5 баллов). Составьте 7 словосочетаний по картине (по 2 балла = 14 баллов). Макс. 19 баллов



3. Прочитайте текст. Исходя из содержания текста, поставьте рядом с каждым предложением отметку «+» или “-“. (8 баллов)

Хезмәт темасы фольклорда күптөрле яктыртыла. Халык ижаты әсәрләрендә эшнең яхшы сыйфатлы булуы гаять югары бәяләнә. Ә иң ачы

Һәм үткен тәнкыйть сүзләре эшне аннан-моннан гына башкаручыларга каршы юнәлтелә. «Яхшы эш үз-үзен мактый», — ди халык. Ә түбән сыйфатлы эш ахыр чиктә барыбер фаш ителә, аны, өстәмә көч куеп, кабаттан эшләргә, төзәтергә туры килә. «Аннан-моннан эшләсәң, яңадан эшләрсең», «Кабат эшләнгән эш сабак булыр» кебек мәкальләр мәсьәләнең бу ягын да искәртеп үтәләр. Югары сыйфатка ирешү өчен, кеше үз эшен, үз һөнәрен яхшы белергә, аның чын остасы булырга, хезмәтне яратып, күнел биреп һәм җаваплылык тоеп башкарырга тиеш.

- 1) Хезмәт темасы фольклорда күптөрле яктыртыла.
- 2) Халык ижаты әсәрләрендә югары сыйфатлы хезмәт бәяләнеп бетми.
- 3) Эшне аннан-моннан башкаручыларны тәнкыйтьлиләр.
- 4) Халыкның «Яхшы эшлэгән кеше үз-үзен мактый» дигән мәкале бар.
- 5) Түбән сыйфатлы эшне өстәмә көч куеп, кабаттан эшләргә, төзәтергә туры килә.
- 6) Эшне аннан-моннан гына эшлә, яңадан эшләмә.
- 7) Кеше үз эшен, үз һөнәрен яхшы белергә, аның чын остасы булырга тиеш.
- 8) Хезмәтне яратып, күнел биреп һәм җаваплылык тоеп башкарыган кеше югары сыйфатка ирешә.

3. Укажите пословицу без антонимов. (1 балл)

- 1) Матурлык туйда кирәк, эшчәнлек көн дә кирәк.
- 2) Эш кешене төзәтә, ялкаулык - боза.
- 3) Башланган эш - беткән эш.
- 4) Тырышлык - зурлык, ялкаулык - хурлык.

4. Укажите продолжение пословицы. (1 балл)

Кул белән эшлисәң,

- 1) аяк белән йөрисәң.
- 2) башың белән җавап бирәсәң.
- 3) күзләрең курка.
- 4) күңелең белән борчыласың.

5. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилось предложение? (4 балла)

А) акыл табылмас

Ә) акыл белән

Б) алтын табылса

В) алтын белән

1) Ә, Б, В, А

2) Б, А, В, Ә

3) А, В, Б, Ә

4) Б, Ә, А, В

6. Укажите предложение с условным наклоном глагола. (1 балл)

1) Елның кайсы гына вакыты булмасын, урман безне үзенә тарта.

2) Илең турында уйласаң, гомерең озын була. (Ф. Кәрим)

3) Укылып бетмәгән китап — яшәлеп бетмәгән гомер.

4) Урманьында кып-кызыл кура жыләк тә жир жыләк, Күз ачып йомганчы, ничшиксез, жыярсың бер чиләк.

7. В тексте пропущено каждое пятое слово. Заполните пробелы с подходящими по смыслу словами (самостоятельными или служебными). (18 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Алма бакчасына ябалак ияләләште. _____ тычканнарны аулуй башлады. Төн _____ тычкан тоткан ябалак көндез _____ кала. Кышкы салкыннарда Кәрим _____ төрле тәм-том белән сыйлай. _____ көне ябалак каядыр китеп _____. Кәрим аны бик сагына. _____ бу аерылу озакка бармый. _____ көз житкәч, ябалак тагын _____ килә, тычканнарга көн күрсәтми.

8. Выполните коммуникативные задания. (12 баллов: по 2 балла за каждое правильное предложение)

Сообщи другу:

- важно соблюдать требования повседневной гигиены: чистить зубы, мыться, носить чистую одежду, проветривать комнату;

- позитивные мысли способствуют созданию гормона радости.

Спроси друга:

- если бы он был кинорежиссером, какой бы фильм снял?

- если бы он был писателем, о чем бы написал?

Посоветуй другу:

- бегать по утрам;

- один раз в неделю посещать фитнес-центр

9. По тексту составьте диалог на татарском языке (8 реплик). (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение).

Татар телендә беренче китап 1612 нче елда Лейпцигта чыккан. 1800 нче елда Казанда беренче типография ачылган. Димәк, татар китабы революциягә чаклы 200 елга якын юл үткән. Шушы вакыт эчендә 11 мең чамасы татар китабы басылып чыккан, аларның гомуми тиражы 50 миллион данәдән узып китә. Татар телендә чыккан китапларның саны, аларның эчтәлегә белән танышкач, татарларның элек-электән укымышлы халык булуына ышанабыз.

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль тур олимпиада биремнәре
2021-2022 уку елы, 10 нчы сыйныф**

**Задания для олимпиады муниципального тура
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2021-2022 учебный год, 10 класс**

*Время выполнения – 180 минут
Максималь балл – 117*

4. Озаглавьте картину (5 баллов).

Какая пословица раскрывает суть картины (5 баллов):

- 1) Ачы булса да дәресен әйт!
- 2) Дусны шәм яндырып эзлә.
- 3) Бер рәхмәт мең бәладән коткарыр.
- 4) Кеше малы белән мактанма.

**Составьте 7 словосочетаний по картине (по 2 балла = 14 баллов). Макс.
б. - 24**



2. Прочитайте текст. Отметьте, о ком приведены в таблице фразы (9 баллов). Приведите словосочетания, характеризующие виды дружбы, например: халыклар дуслыгы (по 1 баллу за каждое сочетание- до 6 баллов). Макс. б. -15 .

Дамирның ике дуслы бар: Руслан һәм Әмир. Аларны көлөп “өч мушкетер” дип йөртөләр иде. Алар беренче сыйныфта дуслаштылар, чөнки уртак яклары күп иде: бергә мәктәпкә йөриләр, бергә футбол уйныйлар, бер команда өчен жан аталар. Ләкин 8 нче сыйныфта алар аерылдылар. Дамир аңлады: кемне дә булса сайларга кирәк иде. Ләкин кемне сайларга?!

Руслан белән һәрвакыт кызык, жиңел. Ул еш кына өенә кунакка чакыра. Руслан һәрвакыт акчалы, киёмнәре дә модалы. Алар, хәтта, дәрес калдырып, бергә компьютер уеннары уйныйлар.

Әмир белән Дамир сирәк очраша. Әмир әле дә йөзүгә йөри, ә Дамир инде спортны ташлады. Әмир һаман шул спорт турында гына сөйләшә. Аның уйлары бары киләчәк тормыш турында. Ә иң мөһиме – Дамирга еш әйтә: спорт белән шөгыйльләнергә кирәк, дәресләргә калдырырга ярамый, дуслар сайлый белмисең.

	Руслан	Әмир
Ул дуслына яхшылык тели, шуңа күрә тәнкыйтьли.		
Ул сәбәпсез дәрес калдыра.		
Аның үз фикере, үз хыяллары бар, ул мөстәкыйль кеше.		
Ул начар дус, чөнки дуслы белән бары күңел ача.		

Аның киёмнәре заманча, модалы.		
Ул әти – әнисе акчасын туздыра.		
Аның уйлары бары киләчәк тормыш турында.		
Ул дуслары белән сирәк очраша, чөнки вакыты юк.		
Ул спорт белән шөгыйльләнә.		

Дуслык: халыклар дуслыгы, ...

3. Верните пропущенные слова в текст (по 1 баллу). Макс. – 9 б.

1. Әсгать Галимжановны ... Казан белә. 2. Ул гомере ... фажига кичергән кешеләргә, ... балаларга, картларга һәм инвалидларга булыша. 3. Балалар йортларына сиксәннән ... автобус, йөзләгән телевизор ... алып бирә. 4. Бу кешегә ... үзе исән вакытта ук Казанның ... үзәгендә Кремль янында һәйкәл 5. Әсгать Галимжанов ... эшләү үрнәге булып тора.

Слова: ятим, артык, нәкъ, куела, игелек, бөтен, әле, сатып, буге.

4. Из слов составьте предложения и запишите в таблицу. (10 баллов)

- 1) малай, икенче, чыкты, белән, ягына, эте, урамның
- 2) кирәк, ял, тырышып, өчен, итәр, яхшы, эшләргә.
- 3) урын, кеше, хатын-кызларга, тиеш, өлкәннәргә, егет, бирергә, тиеш.
- 4) без, жыярга, бик, урманда, яратыбыз, жиләк.
- 5) әнисе, чәчәк, Гүзәлнең, бәйләме, кайтты, беркөнне, тотып, матур.

№	Предложения	Баллы (макс.) (10)	Сумма (факт ич.) ()
1.		2	
2.		2	

3.		2	
4.		2	
5.		2	

5. Какие числа спрятаны в следующих словах? (по 1 баллу) Макс. -7 б.

фикер –
көчек –
кунак –
алтын –
бишек -
бертуган-
меңъяфрак -

6. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилась пословица? (4 балла)

- А) эзлэгән корт
Ә) эшлэгән кеше
Б) бал табар
В) мал табар
1) Ә, Б, В, А
2) Б, А, В, Ә
3) А, Б, Ә, В
4) Б, Ә, А, В

Жавап: _____

7. В каком ряду расположены слова, характеризующие занятия спортом. (4 балла)

- 1) укырга, ятларга, утырырга, аңларга
2) ярышырга, йөгерергә, йөзергә, шөгыльләнергә
3) язарга, йокларга, карарга, кызыксынырга
4) сорашырга, йөрергә, шуарга, атларга
5)

8. Переведите на татарский язык и запишите (по 3 б., макс. – 18 б.).

1). Один человек со своей женой и детьми гулял в центре Москвы. 2) Он хотел поехать домой на такси. 3). Он сказал шоферу свой адрес и спросил, сколько будет стоит поездка. 4) «Восемьсот рублей за вас и вашу жену.

Детей я довезу бесплатно», - ответил таксист и улыбнулся.5). Тогда отец сказал детям: «Садитесь в такси, дети! б) Дядя везет вас до дома, а мы с мамой поедem на метро».

№	Предложения	Баллы (макс.) (18)	Сумма (фактич.) ()
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

9. Выполните коммуникативные задания. (10 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Скажи родителям (маме , папе):

- что ты беспокоишься за их здоровье;

- что им необходимо ехать отдыхать;

- что очень полезно употреблять витаминные продукты;

- что перед сном нужно гулять на свежем воздухе;

- что ты очень благодарен (на) им и очень хочешь, чтобы они были здоровые

10. Допишите продолжение текста (6-8 предложений) (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение).

Без туганнарыбызга, дусларыбызга бүләкләр бирәбез. Бик матур гадәт. ...

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль тур олимпиада биремнәре
2021-2022 уку елы, 11 нче сыйныф**

**Задания для олимпиады муниципального тура
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2021-2022 учебный год, 11 класс**

*Время выполнения – 180 минут
Максимальный балл – 131*

5. Озаглавьте картину (5 баллов). Составьте 5 предложений по картине (по 2 балла = 10 баллов). Макс. 15 баллов.



6. Прочитайте текст. Переведите слова, приведенные после текста. Используя эти слова, допишите пропущенную часть текста (5-6 предложений):

за каждое слово по 1 баллу, макс.б. - 8

за каждое предл. по 3 балла, макс. б. – 18 = 26 б.

Һәркем белә, сусыз яшәү мөмкин түгел. Кеше ашамыйча атналар буге тора ала, әмма сусыз бирничә көнгә дә түзә алмый. Әгәр кеше тәнәндәге суның уннан бер өлеше кимесә дә, аның хәле начарлана. Менә суда нинди көч бар!

.....

.....

.....

.....

.....

Бу хәл безне борчырга, табигатьнең бу кадерле бүләгенә игътибарлы булырга чакырырга тиеш.

- эчергә яраклы су –
- төче су –
- тозлы су –
- кими бара –
- су тотыла –
- бик аз проценты-
- яшәү өчен –

әһәмиятле -

7. Какой послелог нельзя использовать в предложении? По 1 баллу за каждый правильный ответ, макс. б.-3

А. Мәктәпкә Айдардан ... кеше килмәде.

- 1) башка 3) бүтән
2) тыш 4) белән

Ә. Илдар сөт ... ак күгәрчен күрде.

- 1) кебек 3) тикле
2) өчен 4)сыман

Б. Башта урманга ... бар.

- 1) саен 3)тикле
2) кадәр 4)хәтле

4. Прочитайте текст. Преобразуйте слова, написанные заглавными буквами в конце строк, чтобы они грамматически соответствовали содержанию текста, по 2 балла, макс. б. – 16.

..... инң соңгы ае – декабрь.	ЕЛ
Декабрь елны тәмамлый, башлый.	КЫШ
..... , күлләрдә боз калыная. Кышкы боз ышанычлы.	ЕЛГА
Боз балыкчылар утыралар.	ӨС
Алар боз астыннан балык	ТОТАРГА
Декабрьдә чуртан, алабуга	ЭЛӨГЕРГӨ
Балыклар һава бик сизгер .	ТОРЫШ
Көчле суыкларда һәм салкын көндә балык аз элэгә.	ЖИЛ

5. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилось предложение? (4 б.)

А) акыл табылмас

Ә) акыл белән

Б) алтын табылса да

В) алтын белән

1) Ә, Б, В, А

2) Б, А, В, Ә

3) А, В, Б, Ә

4) Б, Ә, А, В

6. Переведи на татарский язык и запиши (по 3 б., макс.б.- 21).

1.Когда-то ветер, вода и правда были друзьями. 2. И однажды правда и вода спросили у ветра: “ Скажи, друг, вот ты очень быстрый и бродишь по всему миру, скажи, когда понадобишься, где тебе найти?” 3. Вы найдете меня между гор”. 4. Тогда ветер и правда спросили у воды, где ее найти в нужный момент. 5. “Вы найдете меня в фонтанах, реках и океанах”, - сказала вода. 6. И в конце вода и ветер спросили у правды: “ Где тебя, правда, найти в нужный момент?” 7. А она ответила: “Я должна быть всегда среди людей, ищите среди людей”.

№	Предложения	Баллы (макс.) (21)	Сумма (фактич.) ()
1.		3	
2.		3	
3.		3	
4.		3	
5.		3	
6.		3	
7.		3	

7. Напиши подходящие реплики (по 3 б., макс.б . -15)

1. Спроси у друга (подруги), какую книгу он (она) взял(а) в библиотеке.
2. Сообщите учителю, что Вы следующую неделю уезжаете на экологическую конференцию..
3. Сообщите другу (подруге), если в выходные погода будет хорошая, то вы всей семьей пойдете на каток.
4. Спросите у брата, какие события происходят в мире.
5. Напомни брату, что послезавтра у бабушки день рождения

№	Предложения	Баллы (макс.) (15)	Сумма (фактич.) ()
1.	-	3	
2.	-	3	
3.	-	3	
4.	-	3	
5.	-	3	

8. По тексту составьте диалог на татарском языке (8 реплик). (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение).

Изге күнелле, олы йөрәкле Әсгать абый турында газета-журналларда күп язылды. Одесса киностудиясе нәфис фильм төшерде. Хәтта Америка журналистлары да, килеп, аның белән танышып китте. Әсгать Галимжанов

шундый игътибарга ничек лаек булды соң? Мин бу сорауга эшчэн һәм игелекле кеше булуы белән дип жавап бирер идем.

Аның игелекле эшләрэн санап кына бетерерлек түгел. Грузиядә һәлакәт булганнан соң, аларга ярдәм итә. Әрмәнстанга, Иваново шәһәрәндәге интернат-мәктәпкә акча жибәрә. Чернобыль атом электр станциясендә зыян күрүчеләргә дә булыша. Казан шәһәрәндәге балалар йортларын жиһаз, киём, дистәләрчә автобус белән тәмин итеп тора.

9. Впиши начало предложений (по 3б., макс.б. – 15).

1. ... , мин анда бара алмыйм. 2. ... , син барырга тиеш идең. 3. ..., мәктәптән соң алар еш паркка бара иделәр. 4. ... , аның сиңа шәһәрне күрсәтәсе килә. 5. ..., малайлар тиз генә чишенеп, суга сикерделәр.

№	Предложения	Баллы (макс.) (15)	Сумма (фактич.) ()
1.		3	
2.		3	
3.		3	
4.		3	

5.		3	
----	--	---	--